

UNELE ASPECTE DE CONTABILIZARE A ACTIVELOR IMOBILIZATE ALE BĂNCILOR COMERCIALE DIN R. MOLDOVA

*Boșcaneanu Nadejda, Magistru, grad didactic I, Colegiul Național de Comerț al ASEM
Iovu-Carauș Marina, Magistru, grad didactic I, Colegiul Național de Comerț al ASEM*

Abstract: *This article addresses to the features of accounting, intangible and tangible estate property owned by commercial banks, such as some particularities regarding their entry and exit. Intangible and tangible property facilitates this activity through innovative programs that enable operational processing of transactions using the latest technology.*

Cuvinte cheie: *active immobilizate, immobilizări necorporale, immobilizări corporale, amortizarea, deprecierea, valoarea amortizabilă, valoarea recuperabilă, casarea.*

Activitatea oricărei băncii comerciale este determinată de dimensiunile ei, serviciile prestate, de personalul calificat, dar totodată și de dotarea tehnică și soft-urile aplicate. Acestea din urmă, facilitează desfășurarea activității prin intermediul programelor inovatoare implementate, care permit procesarea operativă a tranzacțiilor, utilizând cele mai noi tehnologii în domeniu.

Fiecare bancă comercială, în dependență de necesitățile și posibilitățile pe care le dispune, își organizează activitatea în funcție de activele immobilizate deținute.

O clasă de active immobilizate este o grupare de active de aceeași natură și cu utilizări similare aflate în exploatarea unei bănci comerciale. Orice element de activ immobilizat, care îndeplinește condițiile de recunoaștere drept activ, trebuie evaluat inițial la cost. Evidența contabilă a operațiunilor cu immobilizările corporale și necorporale se ține în conturile din clasele de “Active”, “Obligațiuni”, “Capital și rezerve”, “Venituri” și “Cheltuieli” în conformitate cu Planul de conturi al evidenței contabile în bănci și alte instituții financiare din Republica Moldova. La data încheierii tranzacției, obligațiunile de procurare ale immobilizărilor corporale și necorporale, se reflectă în evidența contabilă prin debitarea contului 6204 “Obligațiuni de procurare a immobilizărilor corporale și immobilizărilor necorporale”. Îndeplinirea obligațiunii de procurare a immobilizărilor corporale și immobilizărilor necorporale precum și rezilierea contractului, se reflectă în evidența contabilă prin

creditarea contului 6204 “Obligațiuni de procurare a imobilizărilor corporale și a imobilizărilor necorporale”.

Amortizarea unui activ începe când acesta este disponibil pentru utilizare, pe când calculul încetează cel mai devreme la data când activul este clasificat drept deținut în vederea vânzării și la data la care activul este derecunoscut. În cazul în care valoarea justă a unui activ reevaluat se deosebește semnificativ de valoarea contabilă (în urma inflației, modificării bruște a prețului acestora pe piață ș.a.), se impune o nouă reevaluare. Dacă un element de imobilizări corporale este reevaluat, atunci întreaga clasă de imobilizări corporale din care face parte acel element trebuie reevaluată.

Imobilizările corporale achiziționate se recepționează de la furnizor în baza delegației, facturii fiscale și documentelor însoțitoare (certificat de calitate, pașaport tehnic ș.a.). La intrarea imobilizărilor corporale se întocmește bonul de intrări, se completează Fișa de evidență a mijloacelor fixe pe fiecare mijloc fix separat și se generează Registrul imobilizărilor corporale și imobilizărilor necorporale de intrare.

La procurarea imobilizărilor corporale cu achitarea prealabilă prin virament a costului sau a unei părți din costul lor se reflectă în evidență cu aplicarea următoarei formule contabile:

Debit 1803 “Debitori pe investiții capitale”

Credit “Conturi ale furnizorului”.

Achiziția propriu-zisă a imobilizărilor corporale se reflectă în evidență:

a) *în mărimea sumei achitate*

Debit 1602 “Imobilizări corporale în curs de execuție”

Credit 1803 “Debitori pe investiții capitale”

b) *în mărimea sumei neachitate (ce urmează a fi achitată ulterior)*

Debit 1602 “Imobilizări corporale în curs de execuție”

Credit 2803 “Creditori privind investițiile capitale”.

În cazul în care imobilizările corporale nu necesită montaj, dar momentul punerii în funcțiune nu coincide cu momentul procurării, se înregistrează în evidență în baza bonului de consum cu aplicarea formulelor contabile în înscrierea analitică:

a) *în mărimea sumei achitate*

Debit 1602 “Imobilizări corporale până la exploatare”

Credit 1803 “Debitori pe investiții capitale”

b) *în mărimea sumei neachitate (ce urmează a fi achitată ulterior)*

Debit 1602 “Imobilizări corporale până la exploatare”

Credit 2803 “Creditori privind investițiile capitale”.

La darea în exploatare se întocmește Procesul-verbal de punere în funcțiune a mijloacelor fixe și se reflectă în evidență cu aplicarea următoarelor formule contabile:

Debit 1603 “Clădiri și edificii”, ,

Debit 1604 “Mobilă și utilaj”, sau

Debit 1605 “Mijloace de transport”

Debit 1606 “Îmbunătățirea mijloacelor arendate”

Credit 1602 “Imobilizări corporale până la exploatare”.

Fiecare parte a unui element de imobilizări corporale cu un cost semnificativ față de costul total al elementului trebuie amortizat separat. Valoarea amortizabilă a unui activ trebuie alocată în mod sistematic pe durata sa de viață utilă. Amortizarea imobilizărilor corporale se reflectă în evidență cu aplicarea următoarelor formule contabile:

a) *în suma amortizării calculate pentru clădiri și edificii*

Debit 5683 “Cheltuieli aferente amortizării clădirilor și edificiilor”

Credit 1683 “Amortizarea clădirilor și edificiilor”

b) *în suma amortizării calculate pentru mobilă și utilaj*

Debit 5684 “Cheltuieli aferente amortizării mobilei și utilajului”

Credit 1684 “Amortizarea mobilei și utilajului”

c) *în suma amortizării calculate pentru mijloace de transport*

Debit 5685 "Cheltuieli aferente amortizării mijloacelor de transport"

Credit 1685 "Amortizarea mijloacelor de transport"

d) în suma amortizării calculate pentru îmbunătățirea mijloacelor arendate

Debit 5686 "Cheltuieli aferente amortizării îmbunătățirii mijloacelor arendate"

Credit 1686 "Amortizarea îmbunătățirii mijloacelor arendate"

Un activ este depreciat, atunci când valoarea sa contabilă depășește valoarea sa recuperabilă. Dacă valoarea contabilă a imobilizărilor corporale este mai mare decât valoarea sa recuperabilă, atunci valoarea contabilă a imobilizărilor corporale trebuie redusă pentru a fi egală cu valoarea recuperabilă. O astfel de reducere reprezintă o pierdere din depreciere. Pierderea din deprecierea imobilizărilor corporale evaluate după modelul bazat pe cost, se reflectă în profit și pierderi prin următoarea formulă contabilă:

Debit 5883 „Cheltuieli pentru deprecierea imobilizărilor corporale”

Credit 1611 „Contra-cont Reduceri pentru pierderi din deprecierea imobilizărilor corporale”

Reluarea pierderii din deprecierea imobilizărilor corporale, se contabilizează în modul următor:

Debit 1611 „Contra-cont Reduceri pentru pierderi din deprecierea imobilizărilor corporale”

Credit 5883 „Cheltuieli pentru deprecierea imobilizărilor corporale”

În cazul existenței imobilizărilor corporale inutile sau excedentare, precum și în alte cazuri ele pot fi trecute la ieșire în baza unor decizii adoptate de Bancă în ordinea stabilită. Către operațiunile de ieșire se atribuie:

a) operațiunile de comercializare;

b) operațiunile de scoatere din exploatare (casare);

c) operațiuni de donare ș.a.

Comercializarea imobilizărilor corporale se efectuează în baza contractului încheiat între bancă și cumpărător și semnat în modul stabilit de părțile contractuale. La comercializarea imobilizărilor, banca eliberează cumpărătorului factura fiscală și face înregistrările respective în Borderoul imobilizărilor corporale și imobilizărilor necorporale de ieșire și Fișa de evidență a mijloacelor fixe. Reflectarea în evidența contabilă a operațiunilor de ieșire a imobilizărilor corporale se efectuează în baza contractului și Procesului-verbal de punere în funcțiune a mijloacelor fixe.

Operațiunile de comercializare la termen a imobilizărilor corporale amortizate complet, se reflectă în conturile de evidență cu aplicarea următoarelor formule contabile:

a) în mărimea mijloacelor bănești, achitate de cumpărător-persoană juridică sau fizică

Debit "Conturi ale cumpărătorului", sau

Debit 1001 "Numerar în casierie"

Credit 2809 "Alte pasive"

b) în mărimea cheltuielilor suportate de bancă aferente realizării activului (evaluarea, serviciile notarului, publicitatea, etc.):

Debit 5922 „Cheltuieli de la scoaterea din uz a imobilizărilor corporale”

Credit 1805 „Decontări cu alte persoane fizice și juridice”

c) în mărimea amortizării acumulate

Debit 1684 "Amortizarea mobilei și utilajului"

Credit 1604 "Mobilă și utilaj"

d) în mărimea deprecierei calculate la imobilizările corporale evaluate după modelul bazat pe cost:

Debit 1611 „Contra-cont Reduceri pentru pierderi din deprecierea imobilizărilor corporale”

Credit 1604 "Mobilă și utilaj"

e) în mărimea TVA, pentru imobilizările corporale care sunt obiect al impunerii:

Debit 2809 "Alte pasive"

Credit 2802 "Alte decontări cu bugetul"

f) valoarea de comercializare (minus TVA) se înregistrează ca un venit:

Debit 2809 "Alte pasive"

Credit 4922 "Venituri de la scoaterea din uz a imobilizărilor corporale"

Imobilizările corporale se casează în cazul când restabilirea lor este imposibilă sau economic nerațională. La casarea imobilizărilor corporale, comisia de casare întocmește Procesul-verbal de casare a mijloacelor fixe, în baza căruia se fac înregistrările respective în Fișa de evidență a mijloacelor fixe și Borderoul imobilizărilor corporale de ieșire și se trec la ieșire imobilizările corporale casate.

Imobilizările corporale se scot din exploatare cu aplicarea următoarelor formule contabile:

a) în mărimea amortizării acumulate:

Debit 1683 „Amortizarea clădirilor și edificiilor” sau

Debit 1684 „Amortizarea mobilei și utilajului” sau

Debit 1685 „Amortizarea mijloacelor de transport”

Credit 1603 „Clădiri și edificii” sau

Credit 1604 „Mobilă și utilaj” sau

Credit 1605 „Mijloace de transport”

b) în mărimea deprecierei calculate la imobilizările corporale evaluate după metoda bazată pe cost:

Debit 1611 „Contra-cont Reduceri pentru pierderi din deprecierea imobilizărilor corporale”

Credit 1604 „Mobilă și utilaj”

Credit 1605 „Mijloace de transport”

c) în mărimea surplusului de reevaluare acumulat la contul 3551 (pentru imobilizările corporale evaluate după modelul reevaluării):

Debit 3551 „Diferențe din reevaluarea imobilizărilor corporale”

Credit 3505 „Rezultat reportat”

d) în mărimea valorii pierderii rezultate din derecunoașterea imobilizărilor corporale:

Debit 5922 „Cheltuieli de la scoaterea din uz a imobilizărilor corporale”

Credit 1603 „Clădiri și edificii”

Credit 1604 „Mobilă și utilaj”

Credit 1605 „Mijloace de transport”

e) în mărimea valorii materialelor, efectiv obținute din casarea imobilizărilor corporale, egală cu valoarea rămasă, stabilită anterior:

Debit 1663 „Alte stocuri de materiale și consumabile”

Credit 4923 „Venituri din ieșirea altor active”

Activul imobilizat deținut în vederea vânzării urmează a fi vândut dacă valoarea sa contabilă va fi recuperată printr-o tranzacție de vânzare și nu prin utilizarea sa continuă, și care trebuie să corespundă următoarelor criterii:

a) să fie disponibil în vederea vânzării imediate;

b) există un plan de vânzare a activului;

c) vânzarea activului trebuie să fie foarte probabilă;

d) să se preconizeze că vânzarea va îndeplini criteriile de recunoaștere drept vânzare finalizată în termen de un an de la data clasificării.

Un activ imobilizat deținut în vederea vânzării trebuie evaluat la valoarea cea mai mică dintre valoarea contabilă și valoarea justă minus eventualele costuri generate de vânzare. Înscrierile contabile sunt:

- în mărimea amortizării acumulate:

Debit 1683 „Amortizarea clădirilor și edificiilor”

Debit 1684 „Amortizarea mobilei și utilajului” sau

Debit 1685 „Amortizarea mijloacelor de transport” sau

Credit 1603 „Clădiri și edificii” sau

Credit 1605 „Mijloace de transport” sau

Credit 1604 „Mobilă și utilaj”

- deprecierea calculată la imobilizările corporale evaluate după metoda bazată pe cost:

Debit 1611 „Contra-cont Reduceri pentru pierderi din deprecierea imobilizărilor corporale”

Credit 1605 „Mijloacele de transport”

Credit 1604 „Mobilă și utilaj”

- *surplusul de reevaluare al imobilizării corporale (reevaluate după modelul reevaluării), acumulat la contul 3551:*

Debit 3551 “Diferențe din reevaluarea imobilizărilor corporale”

Credit 3554 “Alte elemente de capital”

- *reclasificarea activului imobilizat în categoria activelor imobilizate deținute în vederea vânzării:*

Debit 1809 “Active imobilizate (sau grupe destinate cedării)”

Credit 1601 “Terenuuri de pământ”,sau

Credit 1602 “Imobilizări corporale în curs de execuție” sau

Credit 1603 “Clădiri și edificii”, sau

Credit 1605 “Mijloacele de transport”

Credit 1604 “Mobilă și utilaj”

- *comercializarea activelor imobilizate deținute în vederea vânzării cu plata în avans:*

a) primirea sumei de la cumpărător:

Debit 1001 “Numerar în casierie” (pentru persoane fizice), sau

Debit 1031 “Contul “Nostro” în BNM”,sau

Debit 1032 “Conturi “Nostro” în bănci”, sau

Debit “Conturi curente ale cumpărătorilor”

Credit 2809 “Alte pasive”

b) distribuirea sumei primite de la cumpărător:

Debit 2809 “Alte pasive”

Credit 1809 “Active imobilizate (sau grupe destinate cedării)”

Credit 2802 “Alte decontări cu bugetul” (TVA din prețul de comercializare)

c) în cazul în care valoarea contabilă a activului imobilizat este mai mare decât valoarea de comercializare, suplimentar se calculează TVA la suma diferenței dintre aceste valori:

Debit 5783 “Taxa pe valoare adăugată”

Credit 2802 “Alte decontări cu bugetul”

- *comercializarea activelor imobilizate deținute în vederea vânzării cu plata la termen:*

a) valoarea activului imobilizat minus TVA:

Debit 1812 “Alte active”

Credit 1809 “Active imobilizate (sau grupe destinate cedării)”

b) suma aferentă TVA:

Debit 1802 “Alte decontări cu bugetul”

Credit 2802 “Alte decontări cu bugetul”

c) în cazul în care valoarea contabilă a activului imobilizat este mai mare decât valoarea de comercializare, se calculează TVA la diferența dintre aceste valori:

Debit 5783 “Taxa pe valoare adăugată”

Credit 2802 “Alte decontări cu bugetul”

d) încasarea mijloacelor de la cumpărător:

Debit 1001 “Numerar în casierie”, sau

Debit 1031 “Contul “Nostro” în BNM”, sau

Debit 1032 “Conturi “Nostro” în bănci”, sau

Debit “Conturi curente ale cumpărătorului”

Credit 1812 “Alte active”

e) suma aferentă TVA calculate anterior:

Debit 1812 “Alte active”

Credit 1802 “Alte decontări cu bugetul”

În cazul când prețul de comercializare a activului este mai mare decât valoarea contabilă a bunului vândut și valoarea TVA, diferența se înregistrează ca un venit:

Debit 2809 “Alte pasive”, sau

Debit 1812 “Alte active”

Credit 4923 “Venituri din ieșirea altor active”

În caz contrar, diferența se înregistrează ca o pierdere din ieșirea activului:

Debit 5923 "Cheltuieli din ieșirea altor active"

Credit 1809 "Active immobilizate (sau grupe destinate cedării)"

Contabilizarea diferențelor pozitive aferente activelor immobilizate deținute în vederea vânzării:

Debit 3554 "Alte elemente de capital"

Credit 3505 "Rezultat reportat"

Evidența contabilă a immobilizărilor necorporale se ține în mare parte ca și la immobilizările corporale, deoarece intră în componența activelor immobilizate, distinct fiind conturile destinate evidenței acestora. Procurarea immobilizărilor necorporale prin virament cu achitarea în sumă totală sau parțială în avans se reflectă în evidență cu aplicarea următoarei formule contabile:

Debit 1816 "Decontări aferente immobilizărilor necorporale"

Credit "Contul furnizorului"

Immobilizările necorporale în curs de execuție, achitate parțial sau integral în avans, se înregistrează la intrări prin:

a) *în mărimea sumei achitate în avans*

Debit 1632 "Immobilizări necorporale în curs de execuție"

Credit 1816 "Decontări aferente immobilizărilor necorporale"

b) *în mărimea sumei neachitate (ce urmează să fie achitată ulterior):*

Debit 1632 "Immobilizări necorporale în curs de execuție"

Credit 2816 "Decontări aferente immobilizărilor necorporale"

Immobilizările necorporale procurate cu achitarea ulterioară se înregistrează la intrări și se reflectă în evidență cu aplicarea următoarelor formule contabile:

Debit 1632 "Immobilizări necorporale în curs de execuție"

Credit 2816 "Decontări aferente immobilizărilor necorporale"

Debit 2816 "Decontări aferente activelor nemateriale"

Credit "Contul furnizorului"

La punerea în funcțiune a immobilizărilor necorporale se reflectă:

Debit 1631 "Immobilizări necorporale"

Credit 1632 "Immobilizări necorporale în curs de execuție", sau

Credit 1816 "Decontări aferente immobilizărilor necorporale"

Plata serviciilor de mentenanță a immobilizărilor corporale se reflectă cu aplicarea următoarelor formule contabile:

a) Achitarea cu beneficiar:

Debit 1816 "Decontări aferente immobilizărilor necorporale"

Credit "Contul beneficiarului"

b) Reflectarea la cheltuieli:

Debit 5918 "Cheltuieli pentru menținerea immobilizărilor necorporale"

Credit 1816 "Decontări aferente immobilizărilor necorporale"

Amortizarea immobilizărilor necorporale se reflectă în evidență cu aplicarea următoarei formule contabile:

Debit 5691 "Cheltuieli aferente amortizării immobilizărilor necorporale"

Credit 1691 "Amortizarea immobilizărilor necorporale"

Pierderea din deprecierea unei immobilizări necorporale se reflectă în evidența contabilă prin următoarele formule:

Debit 5884 „Cheltuieli pentru deprecierea immobilizărilor necorporale”

Credit 1634 ”Contra-cont Reduceri pentru pierderi din deprecierea immobilizărilor necorporale”

Reluarea pierderii din deprecierea immobilizărilor corporale se contabilizează astfel:

Debit 1634 ”Contra-cont Reduceri pentru pierderi din deprecierea immobilizărilor necorporale”

Credit 5884 „Cheltuieli pentru deprecierea immobilizărilor necorporale”

Casarea immobilizărilor necorporale se efectuează prin următoarele înscrieri:

a) *în mărimea amortizării acumulate*

Debit 1691 "Amortizarea immobilizărilor necorporale"

Credit 1631 "Imobilizări necorporale"

b) *în mărimea deprecierii calculate*

Debit 1634 "Contra-cont Reduceri pentru pierderi din deprecierea imobilizărilor necorporale"

Credit 1631 "Imobilizări necorporale"

c) *în mărimea pierderii rezultate din derecunoașterea imobilizărilor necorporale*

Debit 5923 "Cheltuieli din ieșirea altor active"

Credit 1631 "Imobilizări necorporale"

Bibliografia

1. Legea Contabilității nr. 113-XVI din 27 aprilie 2007;
2. Codul fiscal (cu modificările și completările ulterioare);
3. Regulamentul privind organizarea contabilității în băncile din Republica Moldova nr.238, aprobat prin hotărârea Consiliului de administrație al Băncii Naționale a Moldovei din 10.10.2002 (cu modificările și completările ulterioare);
4. Standardul Național de Contabilitate "Imobilizări necorporale și corporale";
5. Standardul Național de Contabilitate "Deprecierea activelor";
6. Standardul Internațional de Raportare Financiară nr.5 „Active imobilizate deținute în vederea vânzării și activități întrerupte”;
7. Planul de conturi al evidenței contabile în bănci și alte instituții financiare din Republica Moldova, aprobat prin hotărârea Consiliului de Administrație al Băncii Naționale a Moldovei din 26.03.1997 (cu modificările și completările ulterioare);
8. Instrucțiunea privind evidența, eliberarea, păstrarea și utilizarea formularelor tipizate de documente primare cu regim special, anexa nr.2 la Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.294 din 17.03.1998 (cu modificările ulterioare)